

## מסורת הש"ס

(א) ז"ל ור' שמעון לטעמיה  
דאמר יחיד וכו'. רש"ל,  
(ב) הוריות ב:, (ג) [ז"ל הא  
קדא], (ד) [בינה כב:], (ה) זבין  
פ"ד מ"ו, (ו) ג"ז שס, (ז) שס  
מ"ד, (ח) [דף ב:], (ט) [מלועז  
ממלכא דזבים פרק ג:],  
(י) רש"ל מ"ו,

## הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ור' שמעון וכו' כמשיע ופטור (ל"א) דעבי וכו' לא הוי תא"מ ונ"ס  
ס"א נמחק האי ל"א כי אינו מפורש"י אלא מפ"י התוס':  
(ב) ד"ה ופרעין וכו' כוז המתהפך על: (ג) ד"ה גלארן וכו' מוטל על רחבן והס"ד:

## גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר רב זבד  
זכו' ולא מרבה עצמו. עיין  
חולין קיג ע"ב דרש"י ד"ה  
הא דרביה:

לעזי רעס"י

ברידי"ש. ארנקים ארוכים.

## מוסף רש"י

מסייע אין בו ממש. מי  
שאינו עושה מלאכה ממש  
אלא מסייע ובלאו הוא  
מתעבדא (ביצה כב.).

## רבינו חננאל

שיגור וקורה גדולים הן ואין אחד יסור להוציאו: **נפש חטאה**. משמע נפש וללא מרשית הרצים: **וזה מנייה**. ברשות ה' **חד מעוט** מסתביר דהאי הוא דממנו פלגא וליכא חד דמסייע כבולה: **ואה**. יתורא למעוטי אף עז פי עזדי פי הדדי דהאי עבדי כולה והאי עבדי כולה ומייה זה יכול וזה יכול הוא דממעט ללא אורחיה למעבדה **בצרי: ואה**. יתורא למעוטי תו זה אינו יכול וזה אינו יכול דאף על גב דלורחיהו למיעבד בצרי מעטייהו: **יחיד שעשה כבוראם כ"ד**. הורו כ"ד שכלל מותא והלך היחיד ועשה עה **יחיה** כלום הוא ורבי שמעון

לְעַמְמִיָּה לְדַמְרָא בְּהוֹרִיטָא) יַחַד שַׁעֲשֵׁא  
 בְּהוֹרֵלֶת צ"ד חַיִּיב: פְּרִי מִיעוּטִי  
**כַּסִּיבִי**: נֶפֶשׁ אַחַת חַד מִיעוּטָא הוּא  
 לְאוֹרְחִיָּה דְקֶרָא לְאַשְׁמַעֲי הִכִּי: זֶה  
**סִיבּוֹל**: לְדִּיחָה אַחַד לְכוּלָּה: אִין צו  
**מַמַּשׁ**: מִן שְׁאִינוּ אַלְהָה מִסְּעִיָּה דְבִדְבֵר  
 וְאִם צִי לְעִשּׂוּמוֹ לְבָדּוּ אִינוּ יִכּוֹל אִין  
 צו מַמַּשׁ וְלֹא חַסִּיב מִיָּדִי וְלֹא מִיַּסְטֵר  
**אִידֶךְ**: אִף אֵין נִמִּי סִנְיָא. דְּמַסְּעִיָּה  
 אִין צו מַמַּשׁ: הִיֵּא. זֶה יוֹשֵׁב עַל גְּזִי  
 מַטָּה: וְד' טַלִּיטוֹ. טַלִּיטוֹת: שְׁאִינָה  
**יְכוּלָּה לְעַמּוּד עַל ג'**. וְכִין דְּזֶה אִינוּ  
 יִכּוֹל וְזֶה אִינוּ יִכּוֹל צִי אַחַד וְאִחַד  
 כּוּלִי מַעֲשֵׂה צִדִּיק וְגַבִּי מִדְּרַם הוּא  
 בְּעִינֵי שִׁנְיָא רַבִּיז טַלִּיז בְּחִיבִי: (וְל'

**רבינו חננאל**  
איתא בענין שנים שהצטרא  
תלתא גויות, כל אחד  
מאן יכול לבדו להוציא  
ההוצאות שהצטראו שנים,  
מאן חמידי והכומים  
והשטרות. זה [לבדן] אינו  
יכול וזה [לבדן] אינו יכול  
לשבתחבתי. ומה צריכין יחד  
[נ"א:] ונצטרו שנים יחד  
ההוצאות. "ו' מאיר ור'  
היהדא חמידי" ור' שמעון  
יכול לבדו כל [מן] ימיהו.  
והתלמודא דשנים  
שעשו פטורין במבשרה,  
נעושה את כללה אל  
בבשרה. ומה צריכין שנים  
שעשו פטורין, זה רביד,  
שכונן שכל אחד מהן יכול  
לצוהו במלכו ושהשני  
שכונן וזהבא בקלותא  
דמנהא בעלמא שכל אחד  
יכול [לשחטון] ואם  
אחד שנים פטורין. אבל  
ההוצאות עיורא של  
בבדא דטענא קיורא הא  
או קורה דטענא קיורא  
היא, דכל באפי נפשיה  
אלא מצו ביה ושנים מצו  
ביה.

וַיֵּאָדָם: וְאֵם לֹא. שִׁיכּוֹל אֶחָד  
שָׁמָּה: הֵד לַמַּעֲוֵטִי זֶה עֹוֶקֶר.  
דְּכַל כְּמָה דְּלֹא כְּמִיז אֲלֵלָא  
דְּהֵאִי קַעֲבִיד פִּלְגָא וְהֵאִי

# המצניע פרק עשירי שבת

**תְּרֵאָה** מִיעוּזֵי חֵבִיב. וְהָא דִּנְקֻט צַעֲסוּתָה צִצְרִייתָא טַפִּי מַהֲקִי  
מַשּׁוּם שְׁהוּא מִיעוּט אַחֲרוֹן צִפְסָקוּ וְצִהָא פְּלִיגִי וְלֹא יֵדַע  
רַ"י דִּלְמָאִי נִקֵּט צִמְלִיתָה דְר' שִׁמְעוֹן יִחִיד שַׁעֲשָׂה חֵיב כּו' וְלֹא  
נִקֵּט לִישָׁנָא דְלַעֲלִיל הַעוֹשָׂה אֶת כּוֹלָה וְלֹא הַעוֹשָׂה אֶת מַקְלָתָהּ וְשִׁמְאָה

בעיגול של דבילה והוציאו לרשות הרבים בקורה והוציאו לרה"ר רבי יהודה אומר אם לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים חייבין ואם לאו פטורין ר"ש אומר אע"פ שלא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים פטורים לכך נאמר בעשתה יחיד שעשאה חייב שנים שעשאוה פטורין במאי קמיפלגי בהאי קרא יואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה ר"ש סבר תלתא מעוטי כתיבי נפש תחטא אחת תחטא בעשתה תחטא חד למעוטי זה עוקר וזה מניח וחד למעוטי זה יכול וזה אינו יכול וחד למעוטי זה אינו יכול ורבי יהודה חד למעוטי זה עוקר וזה מניח וחד למעוטי זה יכול וזה יכול וחד למעוטי יחיד שעשאה בהוראת ב"ד<sup>(א)</sup> ור"ש<sup>(ב)</sup> יחיד שעשאה בחוראת ב"ד חייב ור"מ מי כתיב נפש תחטא אחת תחטא בעשותה תחטא תרי מעוטי כתיבי חד למעוטי זה עוקר וזה מניח וחד למעוטי יחיד שעשאה בחוראת ב"ד: אמר מר זה יכול וזה אינו יכול דברי הכל חייב די מנייהו מייחייב אמר רב חסדא \*זה שיכול דאי זה שאינו יכול מאי קא עביד אמר ליה רב המנונא<sup>(א)</sup> דקא מסייע בהדיה אמר ליה<sup>(ב)</sup> מסייע אין בו ממש אמר רב זביד משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא<sup>(א)</sup> היה יושב על גבי המטה וארבע מליות תחת רגלי המטה טמאות מפני שאינה יכולה לעמוד על שלש ור' שמעון מטשר<sup>(א)</sup> היה רוכב על גבי בהמה ור' מליות תחת רגלי הבהמה טהורות מפני שיכולה לעמוד על ג' ואמאי הא קמסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רב יהודה מדיסקרתא לעולם אימא לך מסייע יש בו ממש ושאיני הכא דעקרה לה לגמרי וכיון דזימנין עקרה הא וזימנין עקרה הא ליהוי כזב המתהפך מי לא תנן<sup>(א)</sup> \*ה"ב שהיה מוטל על ה' ספסלן או על ה' פונדאות לאורכן טמאים לרחבן טהורין ישן ספק מתהפך עליהן טמאין אלא לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רב פפי משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא רבי

עיו או פּרקדן ואורכו מוטל  
הירות. דיש לומר בכל אמת  
מים על זו: לרצון טהורין.  
יגשם אל אמת מתן: ין אמת.  
ומאל כולו נשען על שן.  
זו נתהפך אלמא מטימין  
יטימינהו מספיקא אלל לאו  
סעיז ואין זו ממש כן נראה  
ן טהורין ופירשו טעמא  
ציניהן שכן ולא עליהם  
יפא ספק נתהפך טמאים:  
הסוס

בְּשֵׁנָה לְמִסְתָּהּ פְּתוּחָהּ מִתְחַלֵּט  
טַי אֲפִי׃ זֶה אֵינוֹ יָכוֹל וְזֶה אֵינוֹ יָכוֹל׃  
**דָּר** רָמְעוּבִי זֶה עוֹקֵר וְזֶה מְבִיט  
וְזֶה כֹבֵד אֹתוֹ וְזֶה חֲצִירוֹ  
וְכֹבֵד אֹתוֹ שֵׁנִי לֹא אֵינְתִּירֵךְ קִרְאָה  
אֲלֵא אֲהוּאֵה דֵּה״א אֲהִכְנֶסָה וְאֲהוּאֵה״  
הוּא דִקְפִּיד רַחֲמָנָה וְלִיחִיב אֲפִי׃ בָּלָא  
הַמָּה׃ **ד״ג** וְרַבִּי שִׁמְעוֹן יִיחִיד  
שֶׁעָשָׂה לְעוֹרָתוֹ בִּז״ד לֹא נִרְדֵּי קִרְאָה  
בִּז״ד״ר״ש נְצוּרָה דְּלִמְרֵי יִיחִיד שֶׁעָשָׂה  
בְּזוֹרָתוֹ בִּז״ד חִיב כִּדְרִישׁ כְּפוֹתֶרֶם  
דֵּהָ תַנן בְּהִיאֵה בִּז״ק דְּהוּרִית (ד׳ א.)  
הֵלֵךְ וַעֲשֵׂה עַל פִּיהֵן בִּין הִבְיָאוּ כִפְרָתָן  
בִּין לֹא כ״ו׳ ר׳ שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר וּמִפְרָשׁ  
טַעֲמָא תוֹלֵה בִּז״ד אֲנוֹס הוּא׃

נראה לר"י דהא אינו יכול  
היינו אפי' בעל כח הרבה אלא שהוא  
נושא הקורה בענין זה כדי ה"א הוונא  
שאלמלא אחר לא היה יכול לנוסא  
בזדו כגון באצבע או מופעה בענין  
זה שאינו יכול לנוסא אלא ד' זמה לו  
לכחו כיון דהשתא מביא אינו יכול  
לנוסא: ה"י מינייהו מייחייב. לא  
בעי למימר שיהא פטור אותו שיכול  
ולחייב שאינו יכול דאין זה סברה אלא  
קאמר דליתמייב נמי אפילו שאינו יכול  
כמו לר' יהודה ורמ"א דלארי' נזיל זה  
אינו יכול אלא אינו יכול חייב:

**אמר** רב זבד משמיה דרבא **אין** נבי תנינא. פירוש דמסייע אין זו ממש קשה לר"י דהכא אית ליה לרב זבד דמסייע אין זו ממש וכן רש"י בסמוך ופצ"ט דבילא (דף כג.) אומרינן כלל עינא על יד נכרי בשבת אל"ל דאשי מאי דעתיך כו' ואמר רב כהנא חולה שאין זו סכנה אומר לנכרי ועושה הא מסייע כהדיה דקא עמיד ופתח אל"ל איכא רב זבד דקאי כוותך ושיי ליה מסייע אין זו ממש משמע דרב זבד ורב אשי סוכרים דיש בו ממש ואין לומר דהא דאמר הכא אין זו ממש לא שיפטר לגמרי אללא דלין זו חיוז חטאת דמיימי רבא אשוי דעבודתו כשרה משמע דלפ"י פסולא דרבנן ליכא א"כ לענין שבת נמי מנגן שיש בו איסורא דרבנן ומיהו

נרצח חשי' חרבה נמימר דברא לשמעיה מחמימר סברה חנה נרצ' דברא  
קסה דלחיה גופיה קאמר משמיה דרברא דלין צו ממנש ואמימר  
היה הרבה אחר רצא ואפי' אחר רב פפא שהיה תלמידו דר' רבא  
שחמא צתו מעשה דלחמימר שמעיה רב צידר משמיה דרברא ור' אלעזר  
ס' מרברא עזמא ועוד אורי' דהבי פירין התם ור' קא סמיעי צדיה  
דקא רעמיך ופתח ואפי' דמסיעי עין צו ממנש בעלמא דא אית  
לן למימר דלסרו משום שחיקת סממנין<sup>1</sup> ומשי דלין צו ממנש  
אפילו לענין זה: ור' ש' בשרא. פי' צקונטרס דר' ש' לטעמיה  
דפטר זה אינו יכול זה אינו יכול [ואינו] נראה לרש"י דשלי  
התם דגלי רחמנא דליכא קרא לפטור ונראה דטעמא משום דצעי  
שיהיה רוב הז' נישא על כל אחד וכן משמע במסכת זבים פ"ד  
(משנה ה') דתנן הז' צבץ מלאוים ומשכב ומושב כנגדו כרע  
משכב אחד או מושב אחד צמרינן טהורין שאין כ"א נושא רובו;  
רגל הא' ועומדת על ג' וטמא מה שחמתיך שאינה יכולה לעמוד על  
ג' אחרים יכולין: ובידן דיומנין עקרה הא וידימין הא ליהוי  
ס' הקונטרס ופי' דטמאין משום דליכא למימר דכל אחד נושא  
ו' נישא על כל אחד מהן ולפי' זה איתיה כר"ש דצעי שיהיה רוב  
מלא טהורות משום דה"ל כל אחד מסיעי שאין צו ממנש ומיך  
א' ליה למיפך מסיפא דמפרש זה טעמא אחא' טמאין:  
שמענת

## צג.

עין משפט  
נר מצוה

**י** א ב מ"י פ"א מהל'  
 שבת הלכה טז:  
**ב** ג מ"י פ"א מהל' משכב  
 ומושב הלכה ה:  
**בא** ד שם הלכה ו:  
**בב** ה שם הלכה ז:

## ה אור השלם

וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תִּחְטָא  
בְּשִׁגְגָה מֵעַם הָאָרֶץ  
בַּעֲשֻׁתָּהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יי  
אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְאָשָׁם:  
וּיקרא ד כז

## מוסף תוספות

א. דלא דמי ערש חצי  
שיעורו לשני מהתסעקן  
בשעור שלם. מוס' ה"ט  
ג. שאין לך אגד דלא  
דלמא. רי"ט  
ד. מוס' ה"ט  
ה. שחממא. ד. [ש]חממא  
ו. באיסורם דרבנן דילמא  
למיעבד בידים.  
ז. רי"ט. ו. ברשות היחיד  
אית לך דאי לטמיינהו  
סספך טומאה ברה"י, ואי  
קימא נמי ברה"י מ"מ  
לחוי כזב מהתחפץ. מוס'  
ה"ט.

## רב נסים גאון

רוב שהיה מוטל על ה' פונדאות  
ללאורכן טמאין לרחבן  
טהורין. פירוש דבר זה  
ממצי בתוספתא זב שהיה  
על ו' כסאות לרחבן  
טהורות שאין אחד מהן  
נושא רובו. ומשכחת לה  
בכתורת כהנים אשר ישב  
עליו, עד שינשא רובו עליו.

רבינו חננאל (המשך)

הוא מרמז לנו אולי על  
המחשבה שיש להשתמש  
בשפה כשהיא כבשה, ושהיא  
אולי שפה מוכרת, אולי שפה  
חזקה, ושהיא חזקה יותר  
מנוכר וזר לנו. וזהו חלק  
מההבנה של השפה  
העברית, שהיא שפה  
חזקה, ושהיא חזקה  
יותר מנוכר וזר לנו.  
וזהו חלק מההבנה  
של השפה העברית,  
שהיא שפה חזקה,  
ושהיא חזקה יותר  
מנוכר וזר לנו.